

ПРОБЛЕМИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА

Метою статті є розкриття особливостей комплексного аналізу фінансової стійкості виробничого підприємства, а саме такого, що може стати основою оптимізаційних рішень. Визначено, що за традиційних підходів до аналізу фінансової стійкості суб'єкт господарювання не здатний оцінити наявні у нього резерви для розвитку в умовах припустимого рівня ризику (тобто, із забезпеченням оптимального рівня фінансової стійкості). У межах статті розкриті особливості комплексного аналізу фінансової стійкості виробничого підприємства, а саме такого, що може стати основою оптимізаційних рішень. Окреслене досягнуто за рахунок наступних дослідницьких завдань: окреслення змінних властивостей, що сприяють комплексності аналізу фінансової стійкості виробничого підприємства; характеристика змінних властивостей внутрішнього стану фінансової стійкості підприємства та особливостей їх аналізу. Авторській підхід полягає у забезпеченні вимог, щодо комплексності аналізу фінансової стійкості виробничого підприємства на основі застосування її змінних властивостей, а саме: платоспроможності, кредитоспроможності, забезпеченості фінансовими ресурсами. У межах дослідження застосовані коефіцієнтні методи та методи балансового погодження, у межах організації обробки даних та зіставлення систем взаємопов'язаних змінних властивостей фінансової стійкості підприємства. За результатами доведено, що бальна форма конкретизації змінних параметрів аналізу фінансової стійкості досить ефективно узагальнює результати, щодо: межі використання ліквідних активів; умов, що обумовлюють фінансову спроможність суб'єкта господарювання; рівня забезпечення активами та пасивами. Такий підхід відрізняє можливість складання портрету фінансової стійкості підприємства, як абстрактного опису її основних властивостей. Практична значущість результатів полягає у можливості їх використання для розробки оптимізаційних рішень, формування прогностичного сценарію оптимізації (у межах формалізації цільової функції процесу оптимізаційних змін). Подальші дослідження будуть спрямовані на адаптацію результатів проведеного дослідження у практичну діяльність виробничих підприємств регіону.

Ключові слова: платоспроможність, кредитоспроможність, забезпеченість фінансовими ресурсами; фінансова стійкість, суб'єкт господарювання, виробниче підприємство.

ВСТУП

Постановка проблеми. У сучасних умовах більшість виробничих підприємств України перебувають у глибокій системній кризі, через стагнацію інвестиційних процесів відновлення виробництва, зниження купівельної спроможності населення, наслідки санкційної війни. Так, у 2014 р. Російська Федерація заборонила експорт вітчизняної продукції рослинництва та ввела обмеження на імпорт молочної продукції, кондитерських виробів, рибних і продовольчих консервів, окремих видів алкоголю, походженням з України. У машинобудуванні були розірвані господарські зв'язки. Окреслене становище призвело до скорочення промислового виробництва у січні 2019 р. на 2,9%, порівняно з січнем 2018 р. [1]. При цьому найбільше зниження було характерне для виробництва: споживчих товарів тривалого використання; енергії; товарів проміжного споживання.

Таке становище є безпосереднім наслідком спрощених підходів менеджменту вітчизняних виробничих підприємств до аналізу фінансової стійкості. В більшості, цей напрям обмежується традиційним обрахунком коефіцієнтів автономії (або концентрації власного капіталу), довгострокової фінансової незалежності, маневреності та інших. З одного боку, цей метод досить простий, а з іншого – малоінформативний. Основна проблема полягає у

тому, що він не додає інформації для визначення рівня, при якому забезпечується стабільність фінансового стану.

Отже, за традиційних підходів до аналізу фінансової стійкості, суб'єкт господарювання не здатний оцінити наявні у нього резерви для розвитку, в умовах припустимого рівня ризику (тобто, із забезпеченням оптимального рівня фінансової стійкості). Необхідний якісно новий підхід, що забезпечить основу для вибору оптимальних значень-екстремумів змінних властивостей фінансової стійкості суб'єкта господарювання, що створить основу для його успішного функціонування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як свідчать дослідження, теорія і практика аналізу оцінки фінансової стійкості традиційно ґрунтується на коефіцієнтному методі. Такий метод досить системно представлений у працях: О. О. Сосновської, І. О. Бланка, О. О. Шеремета, А. О. Бабінської, В. М. Дегтярьової, А. Ю. Перетятко, М. Певленкова, Н. Смиронова, О. Я. Базилінської та ін.

При цьому ряд науковців (зокрема М. Певленкова, Н. Смиронова) констатують, що застосування окремих коефіцієнтів не дозволяє ідентифікувати наскільки утворення, рух і використання фінансових ресурсів і джерел їх формування, сприяють успішній діяльності.

О. Я. Базилінська вказує на те, що аналіз фінансової стійкості має забезпечуватися не

диференційованими наборами коефіцієнтів фінансової стійкості, а алгоритмами фінансового важеля і умов фінансової стійкості. Це пов'язане з тим, що результати коефіцієнтів характеризують кінцеву систематику фінансового стану виробничого підприємства лише частково.

Результат вивчення наукової літератури наочно виявляє відсутність єдиного підходу до вибору фінансових показників (фактично, кожен з виділених вище авторів пропонує свій унікалізований набір фінансових коефіцієнтів), не розповсюдженість практики зведення таких коефіцієнтів до підсумкового показника. Крім того, були зроблені висновки, щодо відсутності достатньої кількості наукових наробок у сфері комплексного аналізу фінансової стійкості виробничого підприємства.

Постановка завдання (мета статті). Метою статті є розкриття особливостей комплексного аналізу фінансової стійкості виробничого підприємства, а саме такого, що може стати основою оптимізаційних рішень.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Потреба у забезпеченні вимог, щодо комплексності аналізу фінансової стійкості виробничого підприємства, може бути задоволена застосуванням у межах наукових пошуків її змінних властивостей, а саме:

- платоспроможності;
- кредитоспроможності;
- забезпеченості фінансовими ресурсами.

Окреслені особливості підходу пов'язані із значущістю таких властивостей у віддзеркаленні внутрішнього стану фінансової стійкості підприємства, загалом [1].

Нами розглянута платоспроможність як віддзеркалення такої специфічної межі використання ліквідних активів, при подоланні якої формуються економічні збитки для діяльності суб'єкта господарювання.

З огляду на це, аналіз її якості був реалізований за допомогою ітераційних та рекурсивних алгоритмів «Аналітичного балансу оцінювання параметрів ліквідності активів». А саме алгоритмів:

1) ілюстрації ліквідного базису за сукупність точно заданих правил угруповання активів за строками трансформації у гроші та зіставлення їх з пасивами (за умовами терміновості) [8]. Фактично, у межах підходу процедури угруповання, орієнтовані на ітераційні переходи, або повторюване застосування математичних операцій з:

– організації обробки даних, щодо активів від найбільш ліквідних до найменш ліквідних. Це дозволить, за елементами обробки даних, окреслити такі зони для інтеграцій, як [8; 1]: А1 (повторювані дії, щодо сумування статей активів, які мають спрямовуватися для негайного погашення термінових зобов'язань); А2 (повторювані дії, щодо сумування статей дебіторської заборгованості, що запланована до сплати, продовж звітного періоду); А3 (повторювані дії, щодо сумування статей запасів, довгострокової дебіторської заборгованості, ПДВ по придбаних

цінностях); А4 (повторювані дії, щодо сумування статей необоротних активів);

– організації обробки даних щодо зобов'язань від найбільш термінових до найменш термінових. За елементами обробки даних окреслені такі зони для інтеграцій, як [7; 1]: П1 (повторювані дії, щодо сумування статей кредиторської заборгованості (без врахування заборгованості по виплаті доходів), інших короткострокових зобов'язань, позик не сплачених в строк); П2 (повторювані дії, щодо сумування статей кредитів та позик, що підлягають погашенню у наступному звітному періоді); П3 (повторювані дії щодо сумування довгострокових кредитів та інших довгострокових пасивів); П4 (повторювані дії, щодо сумування капіталу і резервів, заборгованості по виплаті доходів, доходів майбутніх періодів, резервів майбутніх витрат за мінусом витрат майбутніх періодів).

Слід зазначити, що ітераційні механізми впровадженні у зв'язку із тим, що оцінювання параметрів ліквідності активів, як певна функція, викликається послідовно. Це пов'язане із потребою її повторного застосування (щоденно, щотижнево, щомісячно, щорічно), але ця функція викликається вже з трансформованими на попередніх ітераціях елементами множини.

2) рекурсивна конкретизація, отриманих співвідношень Аналітичного балансу оцінювання параметрів ліквідності активів». Ураховуючи, що можна виділити ідентичність задачі, конкретизація полягає у визначенні класу платоспроможності виробничого підприємства та основних співвідношень активів та пасивів (фракталів), а потім заданням правил їх побудови.

Так, сукупність алгоритмів «Аналітичного балансу оцінювання параметрів ліквідності активів» виробничого підприємства виділена нами у табл. 1.

Ілюстрація результатів практичної апробації ітераційних та рекурсивних алгоритмів «Аналітичного балансу оцінювання та конкретизації параметрів ліквідності активів» на прикладі ПАТ ММК наведено у табл. 2.

Нами була розглянута кредитоспроможність, як віддзеркалення таких умов, що обумовлюють фінансову спроможність суб'єкта господарювання. З огляду на це, ітераційні та рекурсивні алгоритми аналізу її якостей мають бути реалізовані у контекстах 3-х базових зон ітерацій. А саме [5; 6]:

– результативності базових процесів розміщення і використання коштів (алгоритмів рентабельності продукції або вкладень у підприємство);

– оволодіння можливостями вчасно погашати наявні кредити та зобов'язання (алгоритмів ліквідності, співвідношення власних і позикових коштів та ймовірності банкрутства), зайняти стійке положення на конкурентному ринку (оборотності дебіторської, кредиторської заборгованостей і запасів).

При цьому незбіжні ітеративні процедури, орієнтовані на побудову та вивчення фрактальних структур, які утворюються при присвоєнні основним елементам множини вагів та присвоєних балів (S)).

Таблиця 1

Сукупність ітераційних та рекурсивних алгоритмів «Аналітичного балансу оцінювання та конкретизації параметрів ліквідності активів» виробничого підприємства (розроблено на основі [1; 7; 8])

Ітераційні алгоритми обробки даних щодо активів від найбільш ліквідних до найменш ліквідних (А-активи)		Ітераційні алгоритми обробки даних щодо зобов'язань від найбільш термінових до найменш термінових (П-зобов'язання)		Рекурсивна конкретизація отриманих співвідношень «Аналітичного балансу оцінювання параметрів ліквідності активів»		
Елементи множини	Зони для інтеграцій	Елементи множини	Зони для інтеграцій	Фрактал		
				A ¹	B ²	C ³
A1	Найбільш ліквідні	П1	Найтерміновіші	A1≥П1; A2≥П2; A3≥П3; A4≤П4 (Ідеальні рівності)	одне або кілька рівностей A1≥П1; A2≥П2; A3≥П3 не відповідають ідеальним.	A1≤П1; A2≤П2; A3≤П3; A4≥П4
A2	Швидко реалізовані.	П2	Короткострокові			
A3	Повільно реалізовані	П3	Довгострокові			
A4	Важко реалізовані	П4	Постійні			

Примітка

¹ якщо за результатами рекурсії визначено, що фрактал у зонах ітерації ідентифікує наявність власних оборотних коштів (за правилом виконання рівняння нерівності $A4 \geq П4$, при виконанні 3-х інших) – платоспроможність є абсолютною;

² якщо за результатами рекурсії визначено, що фрактал у зонах ітерації ідентифікує, що є дефіцит коштів по певній групі, але в вартісному вираженні він компенсується надлишком коштів по іншій – платоспроможність є недостатньою. Така інтерпретація обумовлена тим, що окреслений компенсаційний механізм є умовним (менш ліквідні активи не здатні повністю замінити більш ліквідні);

³ якщо за результатами рекурсії визначено, що фрактал у зонах ітерації ідентифікує відсутність власних оборотних коштів – це неплатоспроможність. Така інтерпретація обумовлена тим, що погашення найбільш термінових зобов'язань можливо виключно у разі продажу оборотних активів, що неминуче синтезує економічні збитки від діяльності.

Таблиця 2

Ілюстрація результатів практичної апробації ітераційних та рекурсивних алгоритмів «Аналітичного балансу оцінювання та конкретизації параметрів ліквідності активів» ПАТ ММК, грн.

Зони для інтеграцій	Періоди охоплені ітераціями, р.			Зони для інтеграцій	Періоди охоплені ітераціями, р.			Фрактали		Рекурсивна конкретизація
	2016	2017	2018		2016	2017	2018	2016, 2018	2017	
A1	597925	8400	119023	П1	97275	56440	38080	A1>П1	A1<П1	Платоспроможність не достатня
A2	217840	296365	249243	П2	330439	108664	310622	A2<П2	A2>П2	
A3	118449	90102	97226	П3	904710	856401	855564	A3<П3		
A4	989704	1435280	1448814	П4	228313	221753	226557	A4>П4		

Примітка

* розроблено за даними ПАТ ММК

Фрактальні структури отримують вираз у рекурсивній конкретизації, в залежності від фактичних значень (за правилами відповідності нормативам). Крім того, S не дозволяє однозначно прогнозувати фінансову спроможність в майбутньому, тому рекурсивна конкретизація має доповнюватися алгоритмом прогнозування ймовірності банкрутства, що має диференційовану шкалу конкретизації результатів (зберігаючи стандартну точність прогнозу) [5]. Так, сукупність ітераційних та рекурсивних алгоритмів диференційована у таблиці 3.

Ілюстрація результатів практичної апробації ітераційних та рекурсивних алгоритмів аналізу кредитоспроможності на прикладі ПАТ ММК наведено у таблиці 4.

Нами була розглянута забезпеченість фінансовими ресурсами як віддзеркалення такого рівня забезпечення активами та пасивами, що визначає їх

достатність для безперебійності виробництва продукції (робіт, послуг) та обслуговування процесів реалізації. З огляду на це, ітераційні та рекурсивні алгоритми аналізу її якостей мають бути реалізовані у контекстах: рівноваги активів і пасивів; збалансованості потоків грошей (грошового потоку). Так, нами застосовано [2; 3]:

1) ілюстрації показників обороту коштів. Це дозволить, за результатами ітераційної обробки даних, застосувати рекурсивний аналіз щодо стійкості перевищення останнього як ознаки збалансованості потоків грошей за кілька звітних періодів;

2) ілюстрації якісних показників управління потоками грошей. Зокрема, за результатами ітераційної обробки даних передбачається їх рекурсивна конкретизація щодо: достатності чистого потоку грошей (K1); реінвестування потоку грошей (K1); ліквідності потоку грошей (K3);

Сукупність ітераційних та рекурсивних алгоритмів аналізу кредитоспроможності виробничого підприємства (розроблено на основі [1;6])

Елементи множини	Елементи множини		Диференційована рекурсивна конкретизація отриманих співвідношень	Нормативи			Фрактальні структури*	Рекурсивна конкретизація S
	Код	призначення		1У	2У	3У		
абсолютна ліквідність	K ₁	побудова структури 1	Можливості вчасно погашати кредити та зобов'язання, у форматах: швидкого погашення; оперативного вивільнення з господарського обігу; перевищення оборотних активів підприємства над короткостроковими зобов'язаннями	0,2 та ↑	0,15-0,2	0,14 та ↓	S=0,11×У K ₁ + 0,05×У K ₂ + 0,42×У K ₃ + 0,21×У K ₄ + 0,21×У K ₅	Структура виражена значеннями*: А – 1-1,05; В – ↑1, але ↓2,42; С – 2,42 та ↓
проміжне покриття	K ₂			0,8 та ↑	0,5-0,8	0,49 та ↓		
загальне покриття	K ₃			2 та ↑	1-2	0,99 та ↓		
співвідношення власних і позикових коштів	K ₄			1 та ↑	0,7-1	0,69 та ↓		
рентабельність продукції	K ₅			0,15 та ↑	0,14-0,01	0 та ↓		
модель Макаренко	Z	побудова структури 2	Ймовірності банкрутства із врахуванням галузевих особливостей, масштабів діяльності	-	-	-	Z=1,0K ₂ +2,5K ₁ +2,86K ₃ +2,0K ₄ +3,33K ₅ **	Структура виражена значеннями**: : А Z ≥ 5,01 В Z = {5,0 – 4,59} С Z = {4,58 – 4,16} D Z = {4,15 – 3,21} I Z = {3,20 – 2,26} F Z ≤ 2,25

Примітка

*А – фрактальна структура ідентифікує високу кредитоспроможність; В – фрактальна структура ідентифікує середню кредитоспроможність; С – фрактальна структура ідентифікує низьку кредитоспроможність.

**А – мінімальний ризик; В – невисокий ризик; С – середній ризик (середньостатистичний); D – високий ризик; I – максимальний ризик; F – критичний ризик.

**K₁ – коефіцієнт автономії; Кр.в.з. – коефіцієнт рентабельності вкладень в підприємство; K₂ – коефіцієнт поточної ліквідності; Ка.л – коефіцієнт абсолютної ліквідності; K₃ – коефіцієнт маневреності власного капіталу; K₄ – частка майна виробничого призначення; K₅ – коефіцієнт рентабельності продукції.

3) ілюстрації показників рівноваги активів і пасивів, що ідентифікують можливість розвитку, при мінімальній залежності від кредиторів. Так за результатами ітераційної обробки даних, передбачається їх рекурсивна конкретизація щодо: автономії (K₁); фінансового ризику (K₁);

довгостроковою фінансовою незалежністю (K_3).

забезпеченості фінансовими ресурсами, на прикладі ПАТ ММК наведено у таблиці 5.

Ілюстрація результатів практичної апробації ітераційних та рекурсивних алгоритмів аналізу

Таблиця 4

Ілюстрація результатів практичної апробації ітераційних та рекурсивних алгоритмів аналізу кредитоспроможності ПАТ ММК

Зони для інтеграцій	Періоди охопленні ітераціями, р.			Фрактальні структури		Рекурсивна конкретизація
	2016	2017	2018	S	Z	
K_1	1,39	0,04	0,34	$S^{2018}=1,84$ або B $S^{2017}=2,27$ або B $S^{2016}=2,26$ або B	$Z^{2018}=4,5$ або C $Z^{2017}=2,63$ або I $Z^{2016}=3,37$ або D	середня кредитоспроможність із ризиком банкрутства, що відповідає середньостатистичному і значно знизився
K_2	1,95	1,28	1,05			
K_3	2,27	1,76	1,43			
K_4	0,48	0,7	0,62			
K_5	-0,11	0,01	0,04			

Примітка

* розроблено за даними ПАТ ММК

Таблиця 5

Ілюстрація результатів практичної апробації ітераційних та рекурсивних алгоритмів аналізу забезпеченості фінансовими ресурсами на прикладі ПАТ ММК (розроблено на основі [1; 2])

Зони для інтеграцій	Періоди охопленні ітераціями, р.			Рекурсивна конкретизація		
	2016	2017	2018	якісні показники управління потоками грошей (X)	збалансованість потоків грошей (Y)	рівноваги активів і пасивів (Z)
K_1^*	1,17	1,64	0,83	У цілому грошовий потік ліквідний (A). При цьому йому властиві такі якісні властивості: на грн., як од. вимог з фінансування дефіциту коштів становить 0,16 грн. При цьому на од. притоку коштів 0,33% припадає на необоротні активи.	За коливань потоків грошей за кілька звітних періодів, його значення у останньому звітному періоді (+30340 тис. грн.). Це ознаки збалансованості потоків грошей	відсутність рівноваги, збільшення залежності від зовнішніх джерел фінансування
K_1^*	0,07	-2,17	0,33			
K_3^*	2,64	0,34	4,21			

Примітка

*A – фрактальна структура ідентифікує, що грошовий потік ліквідний; B – фрактальна структура ідентифікує, що грошовий потік ліквідний, коливається; C – фрактальна структура ідентифікує, що грошовий потік не ліквідний.

Окреслена система показників платоспроможності; кредитоспроможності; забезпеченості фінансовими ресурсами, буде комплексно характеризувати внутрішній стан фінансової стійкості, за умови її зведення у інтегральне значення [1; 4]. Для цього рекомендоване застосування бальної форми конкретизації змінних параметрів, результат застосування якої представлені у табл. 6.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Бальна форма конкретизації змінних параметрів досить ефективно узагальнює результати аналізу фінансової стійкості щодо:

– межі використання ліквідних активів, при подоланні якої формуються економічні збитки для діяльності суб'єкта господарювання;

– умов, що обумовлюють фінансову спроможність суб'єкта господарювання;

– рівня забезпечення активами та пасивами, що визначає їх достатність для безперебійності виробництва продукції (робіт, послуг) та обслуговування процесів реалізації.

Такий підхід відрізняє можливість складання портрету фінансової стійкості підприємства, як абстрактного опису її основних властивостей. Закономірно, що практична значущість результатів полягає у можливості їх використання для розробки оптимізаційних рішень, формування прогностичного сценарію оптимізації (у межах формалізації цільової функції процесу оптимізаційних змін).

Подальші дослідження будуть спрямовані на адаптацію результатів проведеного дослідження у практичну діяльність виробничих підприємств регіону.

Бальна форма конкретизації змінних параметрів фінансової стійкості ПАТ ММК (розроблено автором)

Платоспроможність	Б*	Кредитоспроможність	Б	Фінансова забезпеченість	Б	І
A	1	S		X		
B	2	A	1	A	1	
C	3	B	2	B	2	
		C	3	C	3	
		Z		Y	1	
		A	1	$K_1 > 0,6; K_2 < 1; K_3 = 0,6;$	2	
		B	0,5	$K_1 = 0,6; K_2 = 1; K_3 \approx 0,6$	3	
		C	1	$K_1 < 0,6; K_2 > 1; K_3 < 0,6$		
		D	1,5	Z	1	2
		I	2	$K_1 > 1;$	2	
		F	2,5	$K_2 > 1; K_3 = 0,31-0,4;$	3	
				$K_2 = 1; K_2 = 1; K_3 \approx 0,3$		
				$K_2 < 1; K_2 < 1; K_3 \text{ до } 0,25$		
значення ПАТ ММК	2	S	2	X	2	
		Z	1	Y	2,5	
				Z	1,6	

Примітка

* Б – бальна оцінка. Загальна оцінка індикативна (І); визначається за оціночною шкалою: 1 бал - абсолютна фінансова стійкість; 1 - 1,5 балу - середня фінансова стійкість; 1,6 - 2 бали, - низька фінансова стійкість; від 2,1 - Фінансова нестійкість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бланк, И. А. Словарь-справочник финансового менеджера / И. А. Бланк. – К., 2001. – 481 с.
2. Выборова, Е. Н. Диагностика финансовой устойчивости рынков хозяйствования / Е. Н. Выборова // Аудитор. – 2016. – № 12. – С. 37-39.
3. Кампо, Г. М. Оцінка фінансової стійкості підприємств України / Г. М. Кампо, Н. М. Дочинець, О. В. Гаврилець // Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Економіка / редкол.: В. П. Мікловда (гол. ред.), В. І. Ярема, Н. Н. Пойда-Носик та інші. – Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2017. – Вип. 1(49). Том 1. – С. 150-158.
4. Козлова, О. С. Методика оцінки фінансової стійкості підприємства / О. С. Козлова // Молодий вчений, 2017. – №10 (50). – С. 915-918.
5. Кравченко, М. С. Сутність фінансової стійкості промислового підприємства / М. С. Кравченко // Вісник економічної науки України. – 2014. – № 2. – С. 61-63.
6. Русіна, Ю. О. Економічна сутність фінансової стійкості підприємств та фактори, що на неї впливають / Ю. О. Русіна, Ю. В. Полозук // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». – 2015. – №2. – С. 91-94.
7. Сосновська, О. О. Механізм оцінки фінансової стійкості підприємств [Електронний ресурс] / О. О. Сосновська. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/econom_2015_2_12.pdf.
8. Стрішенець, О. Аналітичний огляд фінансової стійкості підприємства / О. Стрішенець // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, 2018. – № 3. – С. 59-65.

REFERENCES

1. Blank, I. A. (2001). Slovnok-dovidnik finansovogo menegera [Dictionary-reference book of financial manager]. Kyiv [in Ukrainian].
2. Vyborova, E. N. (2016). Diagnostika finansovoi stijkosti rinksv gospodaryuvannya [Diagnostics of Financial Stability of the Business Markets]. Audytor, 12, 37-39 [in Ukrainian].
3. Kampo, G. M., Dochynets, N. M., Havrylets, O. V. (2017). Ocinka finansovoi stijkosti pidpriemstv Ukraini [Estimation of financial sustainability of Ukrainian enterprises]. Scientific Bulletin of Uzhgorod University: Series: Economics View of UzhNU, Goverla, 1 (49), 150-158 [in Ukrainian].
4. Kozlova, O. S. (2017). Metodika ocinki finansovoi stijkosti pidpriemstva [Methodology for assessing the financial sustainability of the enterprise]. Young scientist, 10 (50), 915-918 [in Ukrainian].
5. Kravchenko, M. S. (2014). Sutnist finansovoi stijkosto promislavogo pidpriemstva [Essence of financial stability of an industrial enterprise]. Bulletin of economic science of Ukraine, 2, 61-63 [in Ukrainian].
6. Rusina, Yu. O., Polozuk, Yu. V (2015). Ekonomichna sutnist finansovoi stijkosti pidriemstv ta factori, sho na nei vplivajut. [The economic essence of financial sustainability of enterprises and factors influencing it. International scientific

journal, 2, 91-94 [in Ukrainian].

7. Sosnovskaya, O. O. (2015) Mechanizm finansovoi stijkosti pidpriemst [Mechanism for assessing financial sustainability of enterprises]. Retrieved from http://irbisnbuv.gov.ua/cgiin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/econom_2_12.pdf [in Ukrainian].

8. Strishenets, O. (2018). Analitychnyi ohliad finansovoi stiikosti pidpriemstva [Analytical review of financial sustainability of the enterprise]. Economic Journal of the East European National University named after Lesia Ukrainka, 3, 59-65 [in Ukrainian].

Королович Оксана Емельяновна. ПРОБЛЕМЫ АНАЛИЗА ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

Целью статьи является раскрытие особенностей комплексного анализа финансовой устойчивости производственного предприятия, а именно такого, что может стать основой оптимизационных решений. Определено, что при традиционных подходов к анализу финансовой устойчивости, предприятие не способен оценить имеющиеся у него резервы для развития, в условиях допустимого уровня риска (то есть, с обеспечением оптимального уровня финансовой устойчивости). В рамках статьи раскрыты особенности комплексного анализа финансовой устойчивости производственного предприятия, а именно такого, что может стать основой оптимизационных решений. Очерченный достигнуто за счет следующих исследовательских задач: определение переменных свойств, способствующих комплексности анализа финансовой устойчивости производственного предприятия; характеристика переменных свойств внутреннего состояния финансовой устойчивости предприятия и особенностей их анализа. Авторской подход заключается в обеспечении требований, по комплексности анализа финансовой устойчивости производственного предприятия на основе применения ее переменных свойств, а именно: платежеспособности, кредитоспособности, обеспеченности финансовыми ресурсами. В рамках исследования применены коэффициентный методы и методы балансовой согласования, в пределах организации обработки данных и сопоставление систем взаимосвязанных переменных свойств финансовой устойчивости предприятия. По результатам доказано, что балльная форма конкретизации переменных параметров анализа финансовой устойчивости достаточно эффективно обобщает результаты, относительно: пределы использования ликвидных активов; условий, обуславливающих финансовую состоятельность предприятия; уровня обеспечения активами и пассивами. Такой подход отличает возможность составления портрета финансовой устойчивости предприятия, как абстрактного описания ее основных свойств. Практическая значимость заключается в возможности их использования для разработки оптимизационных решений, формирования прогнозного сценария оптимизации (в пределах формализации целевой функции процесса оптимизационных изменений). Дальнейшие исследования будут направлены на адаптацию результатов проведенного исследования в практическую деятельность производственных предприятий региона.

Ключевые слова: платежеспособность, кредитоспособность, обеспеченность финансовыми ресурсами; финансовая устойчивость, субъект хозяйствования, производственное предприятие.

Korolovych Oksana O. PROBLEMS OF FINANCIAL SUSTAINABILITY ANALYSIS OF MANUFACTURING ENTERPRISE

The purpose of the article is to reveal the peculiarities of a comprehensive analysis of the financial sustainability of a production enterprise, namely that which could become the basis of optimization decisions. It has been determined that according to traditional approaches to the analysis of financial stability, an entity is not able to assess its available reserves for development, under conditions of acceptable level of risk (that is, with the provision of an optimal level of financial stability). In the article the features of complex analysis of the financial stability of a production enterprise have been disclosed, namely, that which can become the basis of optimization decisions. The outline is achieved at the expense of the following research tasks: the definition of the variables that contribute to the complex analysis of the financial sustainability of the production enterprise; characteristic of changing properties of the internal state of financial stability of the enterprise and the peculiarities of their analysis. The author's approach is to provide requirements for the complex analysis of the financial stability of a production enterprise based on the use of its variables, namely: solvency, creditworthiness, financial resources. In the study, coefficient methods and methods of balance-sheet agreement, within the organization of data processing and the comparison of systems interrelated variables of the properties of financial sustainability of the enterprise have been applied. According to the results, it has been proved that the ball form of concretization of variables in the analysis of financial stability quite effectively summarizes the results concerning: the limits of the use of liquid assets; conditions that determine the financial capacity of the entity; level of provision of assets and liabilities. This approach distinguishes the possibility of compiling a portrait of financial sustainability of the enterprise, as an abstract description of its main properties. The practical significance of the results lies in the possibility of their use for the development of optimization solutions, the formation of a forecast scenario of optimization (within the formalization of the target function of the process of optimization changes). Further research will be aimed at adapting the results of the research to the practical activities of manufacturing enterprises in the region.

Key words: solvency, creditworthiness, availability of financial resources; financial sustainability, business entity, manufacturing enterprise.

Одержано 18.04.2019 р.